

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gid., za pol leta 8 gid., za četrt leta 4 gid., za en mesec 1 gid. 40 kr.
V administraciji prejemam velja: Za celo leto 12 gid., za pol leta 6 gid., za četrt leta 3 gid., za en mesec 1 gid. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gid. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Narednine prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja trislojna petič-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr. če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 167.

V Ljubljani, v sredo 23. julija 1890.

Letnik XVIII.

Nedolžni otročiči framasonov.

Gotovo se spominjajo čitatelji morilca Francesconija, ki je l. 1877. umoril na Dunaji z namenom in jako premišljeno pismo Gugo. Na pošto je oddal na svoj naslov pismo in ko mu pismo prinese domov, zgrabi ga Francesconi, zadavi z motvozom, pobere vsa denarna pisma ter — pobegne. Groza je pretresla vsled tega krutega umora ves Dunaj in cesarstvo, in vsi obsojali so morilca in si prizadevali, da ga vjemó in sprejme zaslužen kazni.

Vsi so bili tudi trdnega prepričanja, da morilec, ako jim pride v pest, ne uide vislicam in nobenemu, ni najbolj rahločutnemu Dunajčanu, ni prišlo na misel, prositi za morilčevo pomiloščenje. In ko so imeli lopova pod ključem, hvalisale so dunajske novine natakara, ki je s svojim pripovedovanjem prived redarstvo na pravi sled.

Toda ko bi mignil in kakor z jasnega navstala je v mišljenji nekih dunajskih listov in mnogih nežnih (?) Dunajčank prečudna prememba na korist — Francesconiju! Sočutje Dunajčank za morilca, kojega so včeraj še proklinjale in obsojale, priklopelo je do take skrajnosti, da, so mu hotele milost izprostiti pred prestolom, da že so podpisovali tudi prošnjo za — pomiloščenje. Javno mnenje, včeraj še proti morilcu, obrnilo se je v hipu na morilčevo stran.

Ta dogodjaj, nečuvveni pojav javnega mnenja, znan je vsemu svetu. Nenasdna je bila ta hitra prememba vsem, samo onim ne, ki so jo provzročili, in dalje tudi tem ne, ki so se dali preslepiti od provzročiteljev tega preobrata. In kdor ne vé, da je bilo sočutje za Francesconija, zlasti pa napor, da se mu izprosi milost pred prestolom, zaukazano iz inozemskih framasonskih lož, komur to ni znano, temu tudi ne more biti jasna ta hitra sprememba.

In kaj so hoteli doseči framasoni s tem, da so hoteli izprostiti milost Francesconiju? Povedati hočemo dosti umevno.

Opuščati morilecem smrtno kazni je izključivo pravo vladarjevo; ni v ustavni državi ne prepuščajo vladarji te pravice nikomur. Da bi se bilo tedaj posrečilo framasonom izprostiti Francesconiju milost, moral bi bil tem načinom dosledno biti pomiloščen potem vsak morilec, ker ni ga bilo bolj prekanjane lopova od Francesconija: Schenka in Simaka tedaj še ni bilo. S tem framasonskim uskokom izgubili bi v praksi vladarji svojo izključno pravico. Ostalo bi jim bilo samo navidezno, samo v teoriji, da, vedelo bi se bilo že naprej, da mora biti vsak morilec, koji ni hujski od Francesconija, dosledno pomiloščen.

Ko je dne 18. marcija t. l. v državnem zboru slovenski poslanec, č. g. kanonik dr. Gregorec protestoval zoper potrjenje Foreggerjeve volitve, navajajoč, da je napominani poslanec framasonski član dunajske in ogerske lože „Humanitas“, smejali so se g. dr. Gregorecu mnogi poslanci, in poročevalec Špaček je vzlic Foreggerjevemu framasonstvu in drugim nepostavnostim, ki so se dogajale pri volitvi, priporočal slednjega volitev v odobrenje, s tem razlogom, da volilni red državnega zbora razven zločinov in prestopkov tatvine, goljufige in izneverjenja ne pozna zapreke, koja bi komu zabranjevala biti poslancem, kogar je izvolila večina.

Vriva se nam misel, da se je pri sestavljanji volilnega reda za državni zbor samo prezrla in pozabila nesposobnost framasonov do postavodajstva, ali so pa dotični činitelji mislili, da v Avstriji ni framasonov, ker je prepovedano framasonstvo v tej polovici cesarstva in torej nobenemu ni zabranjen vstop v državni zbor. Zdaj pa vidimo, da treba volilni red v tem oziru popolniti, kajti vladarju tiho tapno jemati prava njegova, je izdaja in zločin.

V napominani seji se je torej videlo, kateri so saj prijatelji framasonom: vsi, ki so se posmehovali govoru slovenskega poslanca Gregorca. Toda so tudi ondi neprijatelji framasonov: znatna manjšina glasovala je zoper odobrenje volitve framasona Foreggerja.

Hl.

Iz Hrvatske.

(Izvirni dopis.)

Naše politične oblasti pazijo v novejšem času na vsako politično izjavo bodi-si že javno bodi-si v privatnem društvu. Žalibog, da so pri nas v obilnem broju ljudje, ki se bavijo z ovaduvstvom, kar gotovo ni dober znak naših socijalnih odnošajev. Tako je nedavno župnik Košćec v Šestinah blizu Zagreba izgovoril patrijotično zdravico in že ga je ovaduh prijavil in državno odvetništvo postopa proti njemu. Koliko se ni vpilo za Bacha na policijo in nemško upravo in glej, kaj imamo zdaj pod domačim slobodnim ustavom, da nas zasledujejo po naših hišah, samo da zvedó, kaj govorimo in da nas potem preganjajo. Naše odnošaje pa še bolj ilustruje ponašanje velikega župana zagrebškega v tem pogledu. Pri tej zabavi, kjer se je omenjena zdravica izrekla, bil je prisoten tudi občinski župan iz Stenjeveca g. Haužek. Veliki župan je hotel, da Haužek svedoči proti župniku. Da doseže le-ta svoj namen, dá hitro po kotarske oblasti skontirati občinsko blagajno in akoravno je bilo vse v redu, vendar je bil občinski župan suspendovan ter mu je v istem dekretu rečeno, da se bode proti njemu kasneje preiskava vodila. Pa zakaj? Zato, ker se danes bivši občinski župan ne spominja onega, kar je govoril g. župnik. Kjer se politične oblasti tako ponašajo, tam gotovo ni slobodnega življenja in medsebojno zaupanje se gubi z vsakim dnem. Ko bi se dotične oblasti hotele baviti s poslovi njim poverjenimi, imele bi dovolj koristnejšega dela, nego

LISTEK.

Marija Pomagaj.

(Po izvorniku „Redeatis“.)

III.

Noč je bila silno žalostna.

Zdani se, vihar je nehal.

Tudi ubogi ded je prestal poslednje vojskovanje, mirneje in mirneje je sopel in z besedami: Jezus, usmiljenje! je poslednjič zatislil trudne oči — in smemo reči, usmiljeni Zveličar ga je tolažil v poslednjem boji, ker je bilo njegovo obličje po smrti tolikanj prijazno. — Ali ubogi Josip ni še dobil mirú. Kakor obupen sedi pri mrtvem dedu — njegove duše se loti še huja bolečina, ko se naenkrat duri odpró, njegov oče in Ivan na prag stopita, in poslednji brata Josipa v silnem veselju objame. „Bog nama je bil milostljiv — ušla sva viharju!“ reče ves vesel mlajši brat —, ali Josip se ne veseli, molčé kaže na mrtvega deda in z obema rokama si pokrije obraz.

Sevéda! zdaj tudi Ivan utihne; tudi Peter se ne čudi, da Josip ne razodeva hvale in veselja, ker sta bila oče in brat čudovito rešena. — Resnično, ko bi ju ne bil morski val z ladjico vred na suho vrgel, ne bila bi več med živimi. — Še nobenkrat nista bila stari in mladi ribič v taki nevarnosti. Ko pa dan mine, in se je vse za pogreb pripravilo, ko

je bil že tudi ded pokopan in je Josip še zmiraj ves v žalost vtopljen. Peter svojega sina pokliče in mu reče vidoma se premagovaje:

„Kaj ti pa je, Josip? Zakaj z menoj ne govoriš in me gledaš, kakor bi bil jaz duh? Ali je morebiti ded po noči, predno je ugasnil, kaj čudnega pripovedoval? Bodi pameten in pozabi vse — če ne, boš še znorel, kakor moj oče — tudi Jerica bi te rada ne imela — ker človek, kakoršen si ti v teh dnevih, čvrsti in veseli nevesti ne more biti všeč.“

S temi besedami Josipa na rami potrese, da bi dobil od njega odgovor — ali ubogi Josip ne more govoriti. Iz njegovih ust ne more priti tožba, da je njegov oče morilec, dasiravno mu je to srce vpilo noč in dan.

Peter je zato še nemirnejši in srpo gleda na svojega sina.

„Povej mi“, šepeta mu, „kaj ti je ded blédel, pa nikar ne verjemi; — zakaj od tiste ure, ko mi ne zaupaš in me hočeš žaliti, te nimam več za svojega sina.“

Ko Josip še zmirom molči, obrne se hitro in stopi v hišico.

Nesrečni sin še malo postoji, kjer ga je oče zapustil, — potem sklene iti v jamo pod vražjo klečeto in jo preiskati od konca do kraja. Ded je prav govoril, da izmed ribičev bi si nobeden ne upal v jamo iti ne po noči, ne po dnevu. Če sta

tedaj oče in ded umorjenega tujca res vánjo vlekla, gotovo bi truplo še do današnjega dne tam trohnelo. Če se je pa dedu le blédlo, ne našel bi ničesar in si torej srce upokojil. — In tako gré Josip po skalnati stezi, ki drži do vražje klečeti. Pot je divja, samotna, morebiti todi še nihče ni hodil od tiste noči, o kateri je ded pripovedoval.

IV.

O kako si je Josip vsako besedo v spomin vtisnil — in kako jasno in določno in kako resnično mu je v ušesih zvenela. — Oh, tega ni govoril norec ali sanjač. Težje in težje stopa Josip, huje in huje mu bije srce — še poslednji žarek tolažilnega upanja bi mu ugasnil, in ž njim vsa sreča in vse veselje. Saj Bog kaznuje grehe očetov do tretjega in četrtega rodú, — in ali bi sam rad imel, da bi Jerica nedolžno roko dala sinu morilčevemu?

Zdaj dospje do vražje klečeti in do jame. Malo pomišljuje, potem srčan stopi v jamo in prižge lučico, ki jo je v ta namen seboj vzela. S trepečim srcem preiskuje strašni kraj — pa, Bogu bodi hvala — jama je bila prazna. Josip sklene roke, v srcu se mu zasveti zvezda veselega upanja.

O če je očetu storil krivico, — če se je ubogemu dedu, ki že dlje časa ni bil pri pravi pameti, zares le blédlo!

Zdaj pa sliši tih šum, kakor previdno stopanje človekovo. Josip uho nastavlja in oči močno odpira,

se je vpisala dne 15. julija t. l. v združni register zadruga s firmo: „Okrajna posojilnica v mestu Kamniku, registrovana zadruga z omejeno zavezo“. Zadruga se opira na pismena pravila z dne 17. junija 1890 in ima sedež v Kamniku. Zadruga ima namen: a) prejemati denar (hranilne vloge) na obresti; b) dobivati si denarna sredstva s svojim združnim kreditom, in c) dajati posojila. Tačasni udje načelstva so: Ant. Fröhlich, posestnik; France Flerin, trgovec, načelnikov namestnik; Luka Brgant, posestnik in trgovec; Jernej Grašek, posestnik; Franc Fischer, posestnik; Jože Močnik, posestnik in lekar; vsi v Kamniku. — Načelstvo zastopa zadrugo in podpisuje v imenu zadruga na ta način, da se podpišeta dva uda pod firmo, katera naj bode pisana ali s pečatom natisnena.

(Gojenci tukajšnje trgovske šole) g. Ferd. Mahra so po končanem šolskem letu pred odhodom na počitnice imeli veselico na vrtu južnega kolo-dvora. Kakor se nam poroča, je neki govornik v slovenskem jeziku mladino navduševal za domoljubje. Redka prikazen v teh krogih! Druga napitnica je veljala slogi in vzajemnosti med avstrijskimi narodi in se je končala z „živio“-klici na cesarja. Vojaška godba je zaigrala koračnico: „Oj ti moja Avstrija!“

(Brata Zupana) v Kamni Gorici imata v svoji delavnici postajljene nove orglje z milimi spremeni. Orglje so namenjene šolskim sestram v Repnjah. Do prihodnje nedelje sj jih vsakdo lahko ogleda.

(Podružnica sv. Cirila in Metoda) za Kropo-Kamnogorico ima v nedeljo, dne 27. julija ob 4 uri popoldne v Kropi pri Jalenu občni zbor za l. 1890. s sledečim dnevnim redom: 1. Nagovor prvomestnika. 2. Poročilo tajnikovo in blagajnikovo. 3. Volitev novega odbora in prvomestnika. 4. Posamezni nasveti.

(„Slovenski Pravniki“) ima v zadnji številki naslednjo vsebino: Nekoliko o pravnih sporih po § 1. mal. post. — Dr. Fr. Zupanc: Iz sodno-zdravniške prakse. — Iz pravosodne prakse. — Književna poročila. — Drobne vesti.

(S potovanja po Črni Gori in Dalmaciji) povrnil se je te dni g. Ljud. Kuba, izdajatelj znanega dela „Slovanstvo ve svých spěvech“. Mudil se je 6 tednov na Črni Gori in 6 tednov v Dalmaciji. Prinesel je seboj polno torbo novega pesniškega blaga. Razven mnogo narodopisnih prispevkov nabral je mnogo narodnih pesnij, koje bode priobčeval v srbsko-hrvatskem oddelku napominane publikacije, ki izide na svetlo v jeseni. To potovanje g. Kube je že sedmo zaradi studij narodnega slovanskega petja in nabiranja slovanskih pesnij, vendar bode trebalo še trojih potovanj na jug, da dovrši izdavo. Pisateljova marljivost in visoki troški za izdajanje tega dela naklonili mu bodo gotovo pozornost tudi glasbenega slovenskega občinstva.

Raznoterosti.

— Povodenj. Vsled vednega deževanja narasla je Izera pri Monakovem in sicer blizu do 3 metre. Ljudje pravijo, da ni bila vže 20 let tako velika imenovana reka.

— Medved v kopališči. Dne 11. t. m. je prišel v ogrske toplice Lipto-Zselecnij orjašk kosmatinec ter privlekel seboj v žrelu ovco. Ko je prihacal v kopališče, nastal je med bolniki največji strah. Medved se je pa meni nič tebi nič vlegel ter ne zmené se za kričanje pastirjev in lajanje lovskih psov pojedel svoje kosilo.

— Koliko petroleja se pridela na vsem svetu. Kakor so povprečno preračunili, pridela se na leto po vsem svetu 10 000 milijonov

litrov petroleja. Polovica tega ogromnega števila pripada Združenim državam v Ameriki. Za njimi pa Rusija največ petroleja pridela. Posebno bogate vire ima ob kaspiškem morji. Tukaj so morali več studencev zabiti, ker niso mogli sproti petroleja odvažati.

— Petstoletnica. Kakor piše „Papier-Ztg.“, praznovali bodo delavci papirja na Nemškem letos petstoletnico. Prva papirna tovarna je bila otvorjena 1390. l. v Norimberku (Nürnberg).

— Ponesrečeni zrakoplovec. Iz Berolina se poroča 16. t. m.: Zrakoplovec L. se je vzdignil véčeraj z balonom vpricho mnogobrojnega občinstva na vis. Ko je bil tako visoko, kakor so navadne hiše, hotel se je spustiti na zemljo s posebno pripravo. A ta poskus mu je popolnoma izpodletel; pal je trideset metrov globoko na trda tla, zrušil in zdobil si okostje, in malo upanja je, da bi še ozdravel.

— Nevihta. Iz Bruselja se poroča 16. t. m. mej drugim: Strašna nevihta s točo je divjala véčeraj zvečer čez Anglijo, Belgijo, Holandijo in severno Francijo. Toča je merila v premeru eden centimeter. V Belgiji je zdobila vsa polja. V mnogih krajih je pretrgan brzojavni promet. Več ljudij je ubila strela. Iz Novega Jorka se poroča: V državah Novi Jork, v Pensilvaniji kakor v mnogih zapadnih pokrajinah je divjal te dni strášan vihar pri jako veliki vročini. Mnogo ljudij je žrtva te nevihte. Polje je močno uničeno.

Telegrami.

Pariz, 22. julija. Vojni proračun, ki ga je sprejela budgetna komisija za l. 1891. je za 43 milijonov nižji, kakor za leto 1890.

Kristijanija, 22. julija. Hamerfest je po noči med nedeljo in ponedeljkom véčinoma pogorel.

Valencija, 22. julija. V provinciji je zbolelo za kolero 25 ljudi, v mestu 2 osebi.

London, 23. julija. V kongresu za mirovno mejnarodno sodišče je bila predložena resolucija v pospeševanje pogodeb, vsled česar so narodi obvezani predlagati mejnarodnemu sodišču, ako utegnejo nastati kaka nespo-razumenja.

Buenos-Ayres, 22. julija. Ker so prišli na sled zaroti, zavarovala je vlada z vojaki vse vladne urade. Mnogo častnikov je zaprtih.

Umrli so:

21. julija. Pavla Ogrin, livarjeva hči, 1 leto, Kravja dolina 20, pneumonia.

V bolnišnici:

20. julija. Lucija Kogovšek, delavka, 74 let, marasmus. — Helena Trib, gostija, 62 let, tuberculosis pulmonum.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
22	7. u. zjut.	737.9	14.4	sl. vzh.	oblačno.	1.00
	2. u. pop.	738.4	18.3	"	"	dež
	9. u. zveč.	736.7	14.0	"	jasno	

Srednja temperatura 19.6° za 4.0° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

23. julija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	88	gld.	45	kr.
Srebrna " 5 1/2 " " " 16%	89	"	70	"
5% avstr. zlata renta, davka prosta	109	"	10	"
Papirna renta, davka prosta	101	"	25	"
Akcije avstr.-ogerske banke	982	"	"	"
Kreditne akcije	304	"	90	"
London	116	"	25	"
Srebro	"	"	"	"
Francoski napoleonid.	9	"	21	"
Cezarski cekini	5	"	52	"
Nemške marke	56	"	85	"

Zahvala

zavarovalni družbi za življenje „THE GRESHAM“ v Londonu.

Najina pokojna mati je bila pri tej družbi zavarovana za precejšnjo svoto na najino korist.

Po njeni smrti je glavni zastopnik v Ljubljani g. Gvidon Zeschko takoj izplačal vso svoto brez odtegljeja.

Izrečeva javno zahvalo in priporočava ta zavod vsakemu najtopleje, kdor hoče svojo družino zavarovati proti vsem slučajem življenja.

Vransko pri Celju, dne 19. julija 1890.

(1) Karol in Leopold Schwentner.

Prvo žrebanje

14. avgusta.

Komad

le 1 gold.

Prvo žrebanje

14. avgusta.

Srečke dunajske razstave

2 glavna

2 dobitka

vsak

50.000

gld.

vrednosti.

Srečka je veljavna

za obojno žrebanje.

Drugo žrebanje

15. oktobra.

Srečke po 1 gld. C. C. Mayer-ju v Ljubljani.

dobé se pri (20-2)

OLJNATE BARVE

v
kositarških pušicah po pol in jeden kilo
priporoča najceneje

ADOLF HAUPTMANN,

tovarna oljnatih barv, laka in firneža

semeniško poslopje 6 LJUBLJANA semeniško poslopje 6.